

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาของสังคมโลกในปัจจุบันเป็นโลกของเทคโนโลยีข่าวสาร สารสนเทศ ผู้ที่มีข้อมูลสารสนเทศจะเป็นผู้ที่สามารถนำข้อมูลนั้นมากระทำเพื่อประกอบการตัดสินใจซึ่งสามารถที่ได้เปรียบคู่ต่อสู้ได้ ในช่วงเวลาที่ผ่านมามาประเทศไทย ได้รับผลกระทบจากการเจริญเติบโตของเทคโนโลยี เป็นอย่างมากทำให้ต้องมีการปฏิรูปการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะการศึกษานั้นประเทศไทย ได้มีการปฏิรูปการศึกษาครั้งใหญ่ เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เปลี่ยนไปอันเป็นผลมาจากการเจริญของเทคโนโลยี รุ่ง แก้วแดง (2544 : 12) กล่าวไว้ว่า ประเทศใดก็ตามที่พลเมืองมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ เช่น ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ การค้าขาย และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นเป็นหัวใจในการพัฒนาประเทศชาติ เพราะทรัพยากรมนุษย์เป็น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศจะเห็นได้จากประเทศที่พัฒนาแล้ว ประชากรในประเทศนั้นจะมีคุณภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาคนในประเทศให้ก้าวไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี โดยคนต้องสามารถแสวงหาและเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองจากสื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่หลากหลาย สามารถเชื่อมโยงและสร้างความรู้ใหม่ เพื่อแข่งขันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ ดังนั้นเราจึงจำเป็นต้องพัฒนาคน ให้เป็นบุคคลที่มีพื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีได้ และจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ดี มีประสิทธิภาพมาช่วยในการพัฒนา (ครรรชิต มาลัยวงศ์ . 2542 : คำนำ)

กระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้โลก “ไร้พรมแดน” และกระแสผลักดันต่างๆ ทำให้ประเทศไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศ ในด้านต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในสังคม โลกบนฐานแห่งความ เป็นไทย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน”

และ “คุณภาพของคน” โดยเห็นว่า “คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” ดังนั้นจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปได้ด้วยดี ด้วยประชากรที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 : 1)

สถานศึกษาที่เปิดสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสถานศึกษาที่รัฐได้มองเห็นความสำคัญของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชาชนทุกหมู่เหล่าในประเทศ และสถานศึกษาที่เปิดสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน เหล่านี้จะต้องเข้าสู่ระบบการปฏิรูปการศึกษาทั้งในปัจจุบันและอนาคต จึงจำเป็นต้องนำเอาแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการทั้งในปัจจุบันและอนาคตตลอดจนการดำเนินงานในการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยมาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา นอกจากนี้แล้วรัฐมีนโยบายจัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกคน เพื่อสนองความต้องการของประชาชนทั้งประเทศ โดยเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การให้การศึกษแก่ประชาชนของประเทศเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาทั้งมวล และเทคโนโลยีมีส่วนทำให้การถ่ายทอดความรู้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่ผ่านมา กล่าวคือในอดีตนั้นครูแต่ละคนมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน แต่ในปัจจุบันมีการสอนผ่านวิทยุ โทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นมีส่วนทำให้การถ่ายทอดความรู้และการสอนกว้างขวางออกไป (วารินทร์ รัศมีพรหม, 2531 : 5) ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นการสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นให้ถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดที่กำหนดไว้คือ เพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกอย่างมีความสุข ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ได้สนับสนุนให้สถานศึกษา มีระบบคอมพิวเตอร์ใช้เพื่อการบริหารจัดการ (MISmanagement Information Systems) และใช้เพื่อการเรียนการสอน (CAI:Computer-Assisted Instruction) รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายสารสนเทศของกระทรวงศึกษาธิการ (เอ็ม ไอ อี เน็ต MOE net: Ministry of Education Network) เพื่อเป็นทางเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ ทั้งที่เป็นตัวเลขข้อความ ภาพและเสียงซึ่งกันและกัน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพการศึกษา ขณะนี้มีโครงการเครือข่ายที่ได้ผลคือ School Net ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดความทัดเทียมกันในระหว่างสถานศึกษาด้วยกันได้ เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรและสถานศึกษาทุกแห่ง (อธิปัติย์ คิติสุนทร, 2545 : 2)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในปีการศึกษา 2545 ด้านต่างๆ หลายประการ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานเทคโนโลยีสารสนเทศและกรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การจัดทำแนวพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 9 (มาตรา 63) พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของกระทรวง การจัดหาวางระบบ Computer และอุปกรณ์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการกำหนดให้สถานศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ในปี 2546 (มาตรา 63,64) การจัดทำนโยบายและแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และผลิตสื่อการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 6-7) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดและสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยต้องจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการพิจารณา นโยบาย แผน การพัฒนาการเข้าร่วมถึงการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้แล้วรัฐยังต้องพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และทักษะในการใช้และการผลิตเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาต่อไป

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นความรู้ และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต การแสวงหาความรู้วิชาการต่างๆ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อเป็นความรู้ และการที่นักเรียนมีผลการเรียนอ่อน ย่อมมีสาเหตุจากหลายๆประการ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพที่ต้องทำหลายวิถีทาง แนวทางหนึ่งที่นักพัฒนา นักการศึกษาต่างก็ให้ความสำคัญมากคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการพัฒนาองค์การ ดังนั้นการสร้างคุณภาพของการศึกษาผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจำเป็นต้องดำเนินการแสวงหาแนวทางที่ดี เพื่อการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นต่อไป

ในด้านการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมา กระทรวงศึกษาธิการพบว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการ การศึกษาและการเรียนการสอนยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากปัญหาและอุปสรรคหลายประการทั้งในส่วนที่นำไปใช้ในการบริหารและส่วนที่จัดการเรียนการสอน พบว่า

ผู้บริหารบางคน ไม่มีความรู้ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ การให้การสนับสนุนน้อย ใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจน้อย เจ้าหน้าที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สารสนเทศไม่ทันต่อความต้องการใช้งาน งบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาบุคลากร ระบบสารสนเทศไม่มีความหลากหลาย ไม่เป็นมาตรฐานทำให้มีปัญหาในการประมวลผล เป็นการเพิ่มภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่ ทั้งยังมีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในเชิงระบบ เครื่องมืออุปกรณ์ล้ำสมัย ไม่เพียงพอ และหน่วยงานไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ซึ่งโดยปกติแล้วงานตามภาระหน้าที่ของผู้บริหาร มีความจำเป็นที่ต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ และด้านการจัดการซึ่งต้องกระทำอย่างรอบคอบ เพื่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลในด้านประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสูงสุดของผู้บริหารทุกระดับ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผนและการตัดสินใจ โดยข้อมูลและสารสนเทศต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการ (Relevance) มีความถูกต้อง (Accuracy) มีความทันต่อเหตุการณ์ (Timeliness) (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 6 : อ้างถึงใน กรวิทย์ เลิศศิริ. 2543 : 2)

นอกจากนี้ความแตกต่างในข้อจำกัดของขนาดสถานศึกษาเป็นสาเหตุของปัญหา งานเทคโนโลยีสารสนเทศด้วย เนื่องจากขนาดสถานศึกษาได้กำหนดเป็นเกณฑ์ตามปริมาณจำนวนนักเรียน คือ สถานศึกษานาขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 -120 คน สถานศึกษานาขนาดกลางมีนักเรียน 121 – 300 คน สถานศึกษานาขนาดใหญ่มีนักเรียน 301 คนขึ้นไป โดยข้อจำกัดขนาดสถานศึกษาแบ่งเป็นด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านงานวิชาการ สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีปัจจัยในการบริหารด้านวิชาการมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กไม่ว่าจะเป็นจำนวนบุคลากรที่มีจำนวนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียนและเมื่อมีจำนวนบุคลากรและปัจจัยอื่นเพียงพอก็จะทำให้การดำเนินงานด้านวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำหลักสูตร การนิเทศติดตามการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

2. ด้านงบประมาณสถานศึกษาได้รับการจัดสรรงบประมาณ ตามจำนวนรายหัวของนักเรียนและการจัดสรรงบประมาณของกรมการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้เด็กในแต่ละระดับไม่เท่ากัน โดยในระดับประถมจะได้รับจัดสรรเป็นรายหัวคนละ 1,100 บาท ในระดับมัธยมต้นได้รับจัดสรรงบประมาณคนละ 1,800 บาท ทำให้สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่า มีนักเรียนจำนวนน้อยจะได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวนน้อยกว่า ดังนั้นงบประมาณเพื่อ

พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศจึงมีน้อยตามสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณนั้นด้วย โดยเฉพาะเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งมีราคาสูง สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กจึงไม่สามารถจัดซื้อได้ ดังนั้นสถานศึกษาที่มีงบประมาณต่างกัน จึงมีวัสดุอุปกรณ์ และสิ่งก่อสร้างมากน้อยแตกต่างกันไป ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กมีวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้

3. ด้านบุคลากร ได้แก่ ครู-อาจารย์ นักการภารโรง เจ้าหน้าที่ต่างๆ ของสถานศึกษากรมการศึกษาระดับพื้นฐาน ได้จัดสรรบุคลากรเป็นสัดส่วนต่อจำนวนนักเรียนของสถานศึกษา จึงทำให้ในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่ามีนักเรียนน้อยกว่านั้นต้องมีครูและบุคลากรอื่น ๆ น้อยกว่าด้วย และจะเป็นข้อจำกัดความหลากหลายของสาขาวิชาอีกด้วย บางสถานศึกษาจึงอาจจะไม่มีบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีความสามารถโดยตรง

4. ด้านการจัดการ เนื่องจากในการบริหารการจัดการสถานศึกษาขนาดใหญ่กว่านั้น จะมีการจัดการที่เป็นระบบมากกว่า เนื่องจากมีความพร้อมทั้ง 3 ด้าน ดังที่กล่าวมาแล้วมากกว่า และสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่กว่านั้น มักจะตั้งอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่หรือตั้งอยู่ในตัวเมืองที่มีเศรษฐกิจดีกว่า จึงได้รับการสนับสนุนด้านต่างๆ จากชุมชนนั้นมากกว่าด้วยงบประมาณ บุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ จึงมีมากกว่าจึงทำให้การจัดการ การดำเนินงานมีความสะดวกหรือมีความคล่องตัวมากขึ้น และง่ายต่อการจัดระบบงานการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตรงกันข้ามกับ โรงเรียนขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีขนาดเล็ก และนอกจากนี้ปัญหาด้านวิชาการ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณที่กล่าวมาแล้วเป็นสาเหตุสำคัญในการบริหารจัดการ

ข้อจำกัดด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้ดำเนินงานต่าง ๆ สำเร็จตามเป้าหมาย และมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 เป็นอย่างยิ่ง และจากข้อมูลการสัมภาษณ์ครูและเจ้าหน้าที่สารสนเทศในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 จำนวน 4 คน พอสรุปได้ว่า การดำเนินงานเทคโนโลยีสารสนเทศ มีอุปสรรคในการปฏิบัติ ในเบื้องต้น ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงงาน การพัฒนาไม่ต่อเนื่อง (ส่งเสริม ถั่วป่าปี. 2548: สัมภาษณ์) คอมพิวเตอร์ในรุ่นเก่ามักจะมีคุณสมบัติต่ำอาจไม่คุ้มค่ากับการปรับปรุงคุณภาพ ขาดแคลนด้านซอฟต์แวร์ โปรแกรมใช้งานด้านต่างๆ ไม่เพียงพอและบางอย่างไม่เอื้อใช้ได้ไม่ดี (ประธาน โพธิ์แท่น. 2548 : สัมภาษณ์) โทรศัพท์ไม่เพียงพอต่อการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ความรู้ความสามารถของบุคลากรมีไม่สูงพอและขาดแคลนบุคลากร

เฉพาะด้าน (นิตยา อุดมรัตน์. 2546 : สัมภาษณ์) บุคลากรมีภาระงานในด้านอื่นๆ มาก จึงไม่มีเวลาทุ่มเทให้กับการพัฒนางานนี้อย่างเพียงพอ ทั้งไม่มีเวลาปรับปรุงเว็บไซต์เท่าที่ควร จะเป็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลยังขาดความรู้และทักษะด้านการใช้ การบริหารจัดการคอมพิวเตอร์ (อารยัน แสงนิกุล. 2548 : สัมภาษณ์)

เขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 มีสถานศึกษาในสังกัดที่เปิดการเรียนการสอน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 173 โรงเรียน ซึ่งมีขนาดต่างกันตามสภาพแวดล้อมและชุมชน การปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารสนเทศของสถานศึกษาจึงเป็นไปตามสภาพของสถานศึกษาซึ่งทำให้เกิดผลการปฏิบัติมีมาตรฐานแตกต่างกันก่อให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล การนำส่งข้อมูล ข้อมูลไม่ครบไม่ถูกต้อง การรายงานผล ปัญหาในการสื่อสาร คอมพิวเตอร์ไม่มีคุณภาพ ไม่มีคู่มือสายโทรศัพท์ทำให้ไม่สามารถติดต่อกันทางอินเทอร์เน็ตได้ บุคลากรที่รับผิดชอบงานสารสนเทศไม่มีความรู้ความสามารถพอ ไม่ชำนาญในการใช้โปรแกรม เมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาได้ การนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการตัดสินใจแตกต่างกัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2. 2547) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

จากข้อมูลดังกล่าวมาเบื้องต้น ผู้วิจัยมีความต้องการ ที่จะศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 - 3 ในเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 เพื่อจะได้สารสนเทศสำหรับพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และใช้สารสนเทศสำหรับการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสารสนเทศ ตามขนาดโรงเรียนทั้ง โดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสารสนเทศ และตามขนาดโรงเรียนทั้ง โดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน

2. สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีสภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

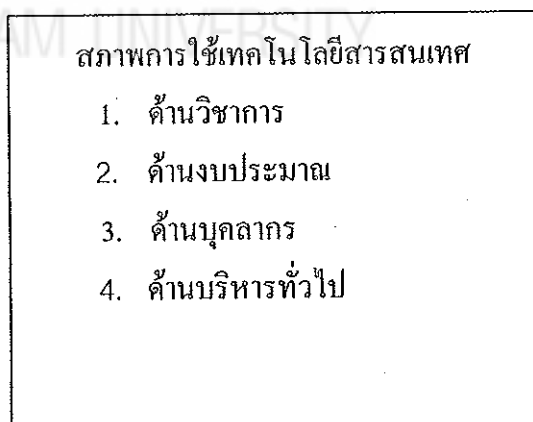
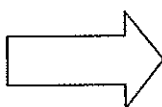
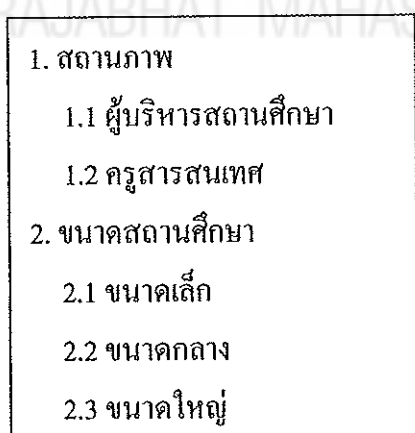
การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบการจัดเทคโนโลยีสารสนเทศตามกรอบงานของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ 4 ด้าน

(กระทรวงศึกษาธิการ . 2546 : 32)

1. ด้านงานวิชาการ
2. ด้านงบประมาณ
3. ด้านบุคลากร
4. ด้านบริหารทั่วไป

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสารสนเทศของสถานศึกษาที่เปิดสอน ช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 2 จากสถานศึกษาทั้งหมด 173 สถานศึกษา ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 346 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่ม แบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เกรจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด . 2535 : 40) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 120 สถานศึกษา

จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ 31 โรง ขนาดกลาง 79 โรง ขนาดเล็ก 63 โรง โดยแบ่งเป็น

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ๆ ละ 1 คน
  2. ครูสารสนเทศในสถานศึกษา ๆ ละ 1 คน
- รวมทั้งสิ้น 240 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่
  - 1.1 ขนาดของสถานศึกษา มี 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่
  - 1.2 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสารสนเทศ

4 ด้านดังนี้

- 2.1 ด้านวิชาการ
- 2.2 ด้านงบประมาณ
- 2.3 ด้านบุคลากร
- 2.4 ด้านบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีขนาด 3 ขนาด (สำนักนโยบายและแผน สพฐ . 2549 : 36) ดังนี้

1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน

1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน

1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 - 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

2. สถานภาพของบุคลากร หมายถึง ตำแหน่งของบุคลากรในสถานศึกษา จำแนกเป็น

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

2.2 ครูสารสนเทศ หมายถึง ครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมาย หรือแต่งตั้งจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ทำหน้าที่รับผิดชอบทางด้านสารสนเทศของสถานศึกษาหรือครูที่รับผิดชอบการใช้สื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาในสถานศึกษา

3. สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล ด้านบริหารทั่วไปตามความเห็นของผู้บริหารและครูสารสนเทศ วัดได้จากแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

4. เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสารที่ประกอบไปด้วยวิธีการและเทคโนโลยีด้านต่างๆ ที่ช่วยในการบันทึก จัดเก็บ การสร้าง ประมวลผล วิเคราะห์ ค้นคืน สืบค้น รับ-ส่ง การเผยแพร่เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกรวดเร็วและกว้างไกลที่แสดงข้อมูลข่าวสารในลักษณะ ตัวอักษร ตัวเลข ภาพ และเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารระดับสูงขึ้นไปเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมบุคลากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อจะดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY